

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

2010-11

Mehefin 2011

Awdur: Anthony Barrett

Cyf: 312A2011

Amlinelliad o'r Archwiliad Ariannol **Cronfa Bensiwn Gwynedd**

Cynnwys

Amlinelliad o'r Archwiliad Ariannol

Rolau a chyfrifoldebau	4
Y dull archwilio	5
Cyflwyno adroddiadau	7
Ffi archwilio	7
Materion eraill	8

Atodiadau

Elfennau allweddol o'r gwaith archwilio	9
Tîm yr archwiliad ariannol	10

Statws yr adroddiad hwn

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Cyngor Gwynedd fel rhan o'r gwaith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio a'r Datganiad o Gyfrifoldebau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar Swyddfa Archwilio Cymru (yr Archwilydd Cyffredinol a'i staff) na, lle y bo'n gymwys, yr archwilydd penodedig, mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwyliir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd parti'n berthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, yr archwilydd penodedig) yn drydydd parti berthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@wao.gov.uk.

Rolau a chyfrifoldebau

1. Cyngor Gwynedd (y Cyngor) yw awdurdod gweinyddu Cronfa Bensiwn Gwynedd (y Gronfa Bensiwn). Paratowyd yr Amlinelliad hwn o'r Archwiliad Ariannol i fodloni gofynion y safonau archwilio ac arferion archwilio priodol. Mae'n rhoi amlinelliad i'r Cyngor o'r gwaith archwilio ariannol sydd ei angen ar gyfer Cyfrifon y Gronfa Bensiwn ar gyfer 2010-11.
2. Ers 1 Ebrill 2005, mae swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 wedi cynnwys penodi archwilwyr allanol (Archwilwyr Penodedig) ar gyfer cyrff llywodraeth leol.
3. Fel Archwilydd Penodedig, mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i mi ystyried ac ardystio cyfrifon y Gronfa Bensiwn, gan fodloni fy hun bod y cyfrifon:
 - yn rhoi darlun cywir a theg o drafodion ariannol y Gronfa Bensiwn yn ystod y flwyddyn a swm a natur asedau a rhwymedigaethau'r gronfa;
 - yn cydymffurfio â'r holl ofynion deddfwriaethol perthnasol; ac
 - wedi'u paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol.
4. Mae hefyd yn ofynnol i mi:
 - fodloni fy hun bod y Cyngor wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau; ac
 - ardystio bod yr archwiliad wedi cael ei gwblhau yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.
5. Nid yw'r archwiliad yn golygu nad oes angen i'r Gronfa Bensiwn gyflawni'r cyfrifoldebau canlynol:
 - rhoi systemau rheolaeth fewnol ar waith i sicrhau rheoleidd-dra a chyfreithlondeb trafodion a sicrhau bod ei asedau'n ddiogel;
 - cadw cofnodion cyfrifyddu cywir;
 - paratoi cyfrifon yn unol â gofynion perthnasol; a
 - sefydlu ac adolygu'n barhaus drefniadau priodol i sicrhau darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd o ran ei ddefnydd o adnoddau.
6. Nodir gofynion allweddol yr Archwilydd Cyffredinol a'r Archwilydd Penodedig yn Atodiad 1.

Y dull archwilio

7. Rhoddir gwybodaeth am dîm yr archwiliad ariannol yn Atodiad 2.

Archwiliad o gyfrifon y Gronfa Bensiwn

8. Caiff rheolaethau mewnol eu cynllunio, eu gweithredu a'u cynnal i fynd i'r afael â risgiau busnes a nodir sy'n bygwth y gallu i gyflawni amcanion y corff a archwilir o ran:
 - dibynadwyedd ei adroddiadau ariannol;
 - effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd ei weithrediadau; a'i
 - gydymffurfiaeth â chyfreithiau a rheoliadau cymwys.
9. Byddaf yn:
 - asesu effeithiolrwydd rheolaethau mewnol lefel uchel a rheolaethau mewnol lefel systemau allweddol i atal a chanfod gwallau perthnasol yn y datganiadau cyfrifyddu;
 - asesu effeithiolrwydd y gwasanaeth Archwilio Mewnol;
 - adolygu gwaith a gyflawnwyd gan y gwasanaeth Archwilio Mewnol a cheisio dibynnu arno, fel sy'n briodol; a
 - datblygu gweithdrefnau cadarn i ymateb i risgiau sylweddol penodol.
10. Nid wyf yn ceisio cael sicrwydd llwyr bod cyfrifon y Gronfa Bensiwn a'r nodiadau cysylltiedig yn gywir ac yn deg, ond mabwysiadaf gysyniad o berthnasedd. Wrth gynllunio a chynnal yr archwiliad, rwyf yn ceisio nodi camddatganiadau perthnasol yng nghyfrifon y Gronfa Bensiwn a'r nodiadau cysylltiedig, sef y camddatganiadau hynny a allai gamarwain unigolyn sy'n darllen y cyfrifon.
11. Caiff y lefelau a ddefnyddiaf i farnu bod camddatganiadau o'r fath yn berthnasol eu nodi yn fy adroddiad i'r Pwyllgor Archwilio, sef y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu'r Cyngor cyfan cyn cwblhau'r archwiliad.

Risgiau archwilio

12. Rhydd Arddangosyn 1 wybodaeth am y risgiau archwilio a nodwyd yn ystod y broses gychwynnol o gynllunio'r archwiliad, yn seiliedig ar wybodaeth sydd ar gael ar hyn o bryd, a'r camau a gynigiwyd i fynd i'r afael â hwy. Efallai y bydd angen newid yr archwiliad os bydd unrhyw risgiau newydd yn codi. Ni wneir unrhyw newidiadau heb eu trafod yn gyntaf â swyddogion a, lle y bo'n berthnasol, y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.

Arddangosyn 1: Risgiau archwilio

Risgiau sy'n ymwneud â'r amgylchedd rheoli	Camau gweithredu arfaethedig
<p>Cyffredinol Risg nad yw rheolaethau rheoli ariannol a llywodraethu yn ddigonol, neu nad ydynt yn gweithredu fel y bwriadwyd. Yn benodol, mae prisiad diweddaraf yr actiwari yn dangos bod diffyg cyllido'r Gronfa Bensiwn wedi cynyddu o £160 miliwn ar 31 Mawrth 2007 i £183 miliwn ar 31 Mawrth 2010.</p>	<p>Byddwn yn asesu cadernid trefniadau'r Gronfa Bensiwn ar gyfer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rheoli ariannol a strategaeth fuddsoddi; • llywodraethu; • rheoli risg, gan gynnwys prosesau gwrth-dwyll a llygredd; a • chwmpas ac ansawdd archwiliadau mewnol.
Risgiau sy'n ymwneud â systemau ariannol	Camau gweithredu arfaethedig
<p>Cyffredinol Risg nad yw rheolaethau ariannol lefel uchel y Cyngor wedi'u cynllunio nac yn gweithredu yn effeithiol i atal a nodi camddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol.</p>	<p>Byddwn yn adolygu cynllun ac yn profi gweithrediad rheolaethau lefel uchel yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • y brif system gyfrifyddu; • y system rheoli cyllidebol; a'r • broses o baratoi cyfrifon.

Risgiau sy'n ymwneud â pharatoi'r cyfrifon	Camau gweithredu arfaethedig
<p>Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol Y Datganiad o Gyfrifon ar gyfer 2010-11 fydd y cyntaf i gael ei baratoi yn unol â'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol (y Cod).</p>	<p>Byddwn yn adolygu cyfrifon y Gronfa Bensiwn i sicrhau eu bod wedi cael eu paratoi, ym mhob ystyr berthnasol, yn unol ag IFRS a'r Cod.</p>
<p>Rheoliadau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Rheoli a Buddsoddi Cronfeydd) 2009 Mae'r rheoliadau yn cyflwyno sawl newid o ran sut y gall y Cyngor fuddsoddi asedau'r Gronfa Bensiwn. Daw'r darpariaethau newydd i rym fesul cam o 1 Ionawr 2010.</p>	<p>Byddwn yn adolygu trefniadau'r Cyngor i sicrhau ei fod yn cydymffurfio â'r darpariaethau newydd.</p>
Risgiau sy'n ymwneud â datganiadau ariannol	Camau gweithredu arfaethedig
<p>Cyffredinol Mae perygl y caiff y datganiadau ariannol eu cam-ddatgan yn sylweddol oherwydd gwall neu am fod trafodion, balansau a datgeliadau wedi eu hepgor.</p>	<p>Byddwn yn cynnal cyfres o brofion a gweithdrefnau archwilio i geisio nodi unrhyw gamddatganiadau sylweddol.</p>
<p>Buddsoddiadau heb eu Dyfynnu Mae ansicrwydd cynhenid yn gysylltiedig â phrisio buddsoddiadau heb eu dyfynnu am eu bod yn dibynnu ar amcangyfrifon a dyfarniadau sy'n edrych i'r dyfodol.</p>	<p>Byddwn yn adolygu trefniadau'r Cyngor o ran cael sicrwydd ar gyfer prisiadau buddsoddiadau heb eu dyfynnu.</p>

Cyflwyno adroddiadau

13. Mae'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol yn ei gwneud yn ofynnol i Archwilwyr Penodedig gydymffurfio â safonau archwilio a moesegol. Mae Safonau Archwilio Rhyngwladol yn ei gwneud yn ofynnol i adroddiadau ffurfiol gael eu cyflwyno ar gamau amrywiol yn ystod yr archwiliad i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu.
14. Yn benodol, rhaid i archwilwyr nodi'r canlynol:
 - cydberthnasau a all effeithio ar annibyniaeth yr archwilydd;
 - gwybodaeth am gynllunio archwiliad; a
 - materion penodol i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu (sy'n wahanol i reolwyr) cyn iddynt roi barn ar y datganiadau ariannol.
15. Mae Atodiad 1 yn tynnu sylw at elfennau allweddol o'r gwaith archwilio yng Nghronfa Bensiwn Gwynedd, ac mae'n cadarnhau nad oes unrhyw fygythiadau hysbys i annibyniaeth yr Archwilydd Penodedig nac i staff archwilio eraill.
16. Rhydd y ddogfen hon wybodaeth am gynllunio'r archwiliad.
17. Byddaf yn cyflwyno adroddiadau i'r Pwyllgor Archwilio a, lle y bo angen, i'r Cyngor mewn modd amserol, cyn cwblhau'r archwiliad.
18. Byddaf yn darparu adroddiadau, neu allbwn arall, fel y cytunir arnynt. Nodir y cerrig milltir allweddol yn Arddangosyn 2.

Arddangosyn 2: Cerrig milltir allweddol

Yr hyn y bwriedir ei gyflawni	Dyddiad Targed
Amlinelliad o'r archwiliad ariannol	Mai 2011
Adroddiad ar ddatganiadau ariannol i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu	Medi 2011
Barn ar y datganiadau ariannol	Medi 2011
Datganiad archwilio cysondeb i'w gynnwys yn adroddiad blynyddol y Gronfa Bensiwn	Medi 2011
Llythyr Archwilio Blynyddol	Tachwedd 2011

Ffi archwilio

19. Y ffi arfaethedig ar gyfer gwaith archwilio ariannol 2010-11 yw £25,095 (TAW yn ychwanegol) (£25,000 yn 2009-10) ac fe'i codir mewn rhandaliadau cyfwerth rhwng mis Tachwedd 2010 a mis Hydref 2011. Mae'r ffi hon yn unol â llythyr ffioedd yr Archwilydd Cyffredinol ac mae'n seiliedig ar y model ffioedd newydd sy'n seiliedig ar sero ar gyfer archwiliadau ariannol.
20. Mae'n ofynnol i mi gyflawni gwaith archwilio ychwanegol sy'n deillio o'r newid i Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol. Rwyf wedi penderfynu mynd i'r costau hyn fy hun heb eu trosglwyddo i'r Gronfa Bensiwn.

Materion eraill

Adroddiad blynyddol y Gronfa Bensiwn

21. Mae'n ofynnol i awdurdodau gweinyddu gyhoeddi adroddiad blynyddol ar y Gronfa Bensiwn y mae'n rhaid iddo gynnwys cyfrifon y Gronfa Bensiwn.
22. Mae'n ofynnol i mi:
 - ddarllen adroddiad blynyddol y Gronfa Bensiwn ac ystyried p'un a yw'r wybodaeth ynddo yn gyson â chyfrifon y Gronfa Bensiwn;
 - cyhoeddi datganiad archwilio yn cadarnhau bod y cyfrifon sydd yn yr adroddiad blynyddol yn gyson â chyfrifon archwiliedig y Gronfa Bensiwn a geir yn Natganiad Cyfrifon yr awdurdod gweinyddu.

Atodiad 1

Elfennau allweddol o'r gwaith archwilio

Elfennau allweddol	Gofynion	Sefyllfa o ran Cronfa Bensiwn Gwynedd
Gweithgareddau ymgysylltu		
Telerau'r gwaith archwilio	Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn nodi'r cyfrifoldeb am benodi archwilydd allanol ar gyfer llywodraeth leol yng Nghymru.	Nodir rolau a chyfrifoldebau archwilydd penodedig uchod. Gellir gweld y datganiad llawn o gyfrifoldebau yn: http://www.wao.gov.uk/assets/welsh/documents/Statement_of_responsibilities_of_auditors_2010_Welsh.pdf
Penodi archwilydd a phartneriaid ymgysylltu	Cyfrifoldeb yr Archwilydd Cyffredinol yw penodi archwilydd allanol llywodraeth leol a phennu cyfrifoldeb am bob ymgysylltiad i bartner ymgysylltu.	Rhoddir manylion yr Archwilydd Penodedig a'r Arweinydd Ymgysylltu yn Atodiad 2 i'r ddogfen hon.
Gwaith 'anstatudol'	Mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi nodi meini prawf clir ar gyfer cymeradwyo unrhyw waith 'anstatudol' a wneir ar gais cyrff a archwilydd.	Ni ofynnwyd am unrhyw waith 'anstatudol' ac nid oes unrhyw waith o'r fath yn yr arfaeth.
Cyfyngiadau ar waith archwilio	Mae'n ofynnol i mi eich hysbysu am unrhyw gyfyngiadau ar y gwaith rwy'n bwriadu ei gyflawni, gan gynnwys cyfyngiadau a osodir gan reolwyr.	Ni osodwyd unrhyw gyfyngiadau ar y gwaith rwy'n bwriadu ei gyflawni.
Ystyriaethau moesegol		
Annibyniaeth	Mae'n ofynnol i archwilydd penodedig ystyried y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • bygythiadau i annibyniaeth yr archwilydd (gan gynnwys ymglyfreitha); • cydberthnasau teuluol a chydberthnasau personol eraill; • cysylltiad hirdymor â'r corff a archwilydd, yn seiliedig ar bolisi Swyddfa Archwilio Cymru o gylchdroi archwilyddiaid; • materion dadleuol neu anodd. 	Gallaf gadarnhau nad oes unrhyw fygythiadau hysbys i annibyniaeth yr Archwilydd Penodedig na staff archwilio eraill, a fy mod wedi cydymffurfio â pholisi cylchdroi Swyddfa Archwilio Cymru.
Perfformiad ymgysylltu	Mae angen i bartneriaid ymgysylltu ystyried pa lefel o sicrwydd ansawdd a lefelau adolygu sy'n briodol.	Mae gweithdrefnau adolygu trefniadau rheoli ansawdd Swyddfa Archwilio Cymru ar waith ar gyfer pob archwilydd, ac mae'r Partner Ymgysylltu wedi pennu lefelau adolygu priodol yn seiliedig ar brofiad y staff sy'n gwneud y gwaith archwilio.

Atodiad 2

Tîm yr archwiliad ariannol**Tîm yr archwiliad ariannol**

Enw	Rôl	Rhif Cyswllt	Cyfeiriad e-bost
Anthony Barrett	Archwilydd Penodedig ac Arweinydd Ymgysylltu	07771 505882 02920 320685	Anthony.Barrett@wao.gov.uk
Amanda Hughes	Rheolwr yr Archwiliad	07969 919986 01286 679974	Amanda.Hughes@wao.gov.uk
Alan Hughes	Arweinydd Tîm	07791 411985 01286 679158	Alan.Hughes@wao.gov.uk

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ
Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn Testun: 029 2032 0660
E-bost: info@wao.gov.uk
Gwefan: www.wao.gov.uk